

ZAMFIRESCU RACOȚI VASILE & PARTNERS
ATTORNEYS AT LAW

Legea insolvenței sub impactul interpretărilor recente ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și Curții Constituționale.

Conferința Codul insolvenței, editia a VII-a

Organizator: Bursa

Speaker: Alexandru Iorgulescu

Aspecte introductive

- Legea 85/2014 – o lege ”matură”, în al 7-lea an de aplicare
- Cu câteva excepții în ultimii ani, problemele de practică neunitată au fost tranșate prin Decizii ale Completului ÎCCJ pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.
- În ultimul an efervescentă deosebită a sesizării Curții Constituționale cu excepții de neconstituționalitate, o parte generate de modificările legii intervenite prin O.U.G. nr. 88/2018. Totuși, până la acest moment nu s-a pronunțat nicio soluție de admitere care să vizeze un text din legea 85/2014. Există însă hotărâri ale Curții Constituționale pronunțate după intrarea în vigoare a legii 85/2014, privitoare la texte din legea 85/2006
- Frecvente întâlniri ale judecătorilor cu membrii ai INM legate de probleme de practică neunitară în materia insolvenței, ce lasă să se întrevadă că vor mai urma sesizări
- În majoritate RIL/Hotărâri prelabile se raportează atât la textul din legea 85/2006 cât și la textul din legea 85/2014 datorită similitudinii/identității formulării în legea nouă – relevanță asupra procedurilor deschise pe vechea lege.
- Există argumente de interpretare ce pot fi extrase (și valorificate fără a pretexta efectul obligatoriu) din soluțiile de respingere a HP.

Decizii pronunțate în recurs în interesul legii

■ Decizia nr. 2 din 19 februarie 2018 (recurs admis).

■ Decizia tranșează o problema de practică contradictorie în materie execuțional civilă însă cu reverberații și în privința procedurii insolvenței. Textele vizate: art. 249 C.proc.pen și art. 2.345 din Codul civil;

■ Considerentele ICCJ valabile și în cazul unui concurs între sechestrul asigurător penal și drepturile creditorilor ipotecari (chiar și chirografari) în privința bunurilor ce se valorifică în procedura insolvenței. Aceeași valabilitate o au și considerentele referitoare la natura creanței provenite din procesul penal

- bunurile asupra cărora a fost constituit un sechestrul asigurător penal sunt indisponibilizate, în sensul că debitorul nu mai poate dispune liber de ele, însă nu sunt inalienabile – pct. 64 și urm.

- bunul grevat de o astfel de măsură nu este incompatibil cu derularea unei proceduri execuționale – pct. 68

- o măsură cu funcție asigurătoare, cum este sechestrul asigurător în materie penală, nu poate bloca executarea unui drept de - creanță care are un caracter cert și care se desfășoară în temeiul unui titlu executoriu – pct. 85

- creanța statului este eventuală, numai ca efect al unei hotărâri de condamnare ea se transformă într-o creanță certă, lichidă și exigibilă – pct. 89

- instituirea sechestrului nu constituie un impediment la inițierea și/sau continuarea executării silite - pct. 85

Decizii pronunțate în recurs în interesul legii

- **Decizia nr. 12 din 17 iulie 2018** (recurs admis).

- Vizează o chestiune tehnică legată de prioritatea la distribuire

- **Textele vizate:** art. 121 alin.1 pct. 1, art. 123 pct. 1,3,4 din legea 85/2006, art. 159, art. 161 din legea 85/2014.

- **Considerentele:**

nicio dispoziție legală, inclusiv de natură fiscală, nu califică plata impozitului local aferent bunurilor ca fiind o cheltuială aferentă vânzării și nu îi conferă creditorului, cu titlu general, un drept prioritar raportat la sumele obținute din valorificare (pct. 57)

definiția actelor de administrare din materie civilă nu poate fi transpusă întocmai în cadrul procedurii speciale. În interpretarea specifică procedurii insolvenței, plata impozitului anual aferent bunului este o obligație legală aparținând proprietarului care nu influențează procedura de valorificare a bunului (pct. 58)

după renunțarea la obligativitatea plății anticipate a impozitului în caz de înstrăinare în procedura insolvenței, aceste sume reprezintă doar creanțe invocate de creditorul bugetar în cadrul procedurii insolvenței (pct. 65)

- **Decizia:** Sumele reprezentând impozite locale datorate pentru bunuri valorificate în procedură, grevate de o cauză de preferință în favoarea unui creditor devenite scadente după data intrării în faliment a debitorului, nu beneficiază de ordinea de prioritate la plată instituită prin art. 121 alin. (1) pct. 1 din Legea nr. 85/2006, respectiv art. 159 alin. (1) pct. 1 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare.

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

- **Decizia nr. 28 din 16 aprilie 2018** (sesizare admisă). Chestiunea de drept reluată printr-o sesizare ulterioară soluționată prin Decizia nr. 38/2018 din 4 iunie 2018 (respinsă ca inadmisibilă pe argumentul că problema a mai fost analizată)
  - **textele relevante:** art. 64 alin. (1) și art. 76 din legea 85/2006 respectiv art. 102 alin. (1), art. 114 din Legea nr. 85/2014,
  - **considerente:** deschiderea procedurii insolvenței marchează începutul unei perioade fiscale speciale, în care recuperarea creanțelor împotriva unui debitor în insolvență este guvernată de dispozițiile legii speciale; în cursul acestei proceduri speciale de insolvență nu mai pot fi aplicate, în ceea ce privește realizarea creanțelor, dispozițiile contrare dintr-o altă lege, chiar dacă aceasta reglementează o procedură de stabilire a creanțelor fiscale, așa cum este Codul fiscal.
  - **dezlegarea:** prevederile art. 147 ind.3 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal se interpretează în sensul că dacă s-a constatat, prin hotărâre definitivă, că o creanță fiscală nu poate fi valorificată în procedura insolvenței reglementată de Legea nr. 85/2006, ca urmare a depunerii tardive a acesteia, aceeași creanță nu mai poate fi valorificată de organul fiscal în procedura soluționării cererii de rambursare a T.V.A., formulată de debitoarea aflată în procedura insolvenței.

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

---

■ **Decizia 53 din 18 iunie 2018** (sesizare admisă) coroborată cu **Decizia nr. 11 din 18 aprilie 2016** (sesizare admisă).

- textele relevante în ambele sesizări: art. 105 alin. (1) și (2) din Legea nr. 85/2014
- considerente:

Decizia 11: verificarea legalității unei creanțe fiscale cuprinse într-un titlu executoriu nu poate fi efectuată decât în condițiile reglementate de legislația specială, respectiv Codul de procedură fiscală, iar nu în cadrul procedurii insolvenței; administratorul/Lichidatorul judiciar nu poate infirma acte emise în regim de putere publică, ci doar poate analiza creanța formal, respectiv dacă este plătită parțial sau total, dacă este prescrisă și dacă este contestată, cu menționarea acestui aspect, potrivit art. 58 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 85/2014.

Decizia 53: exceptarea de la procedura verificării creanțelor bugetare rezultând dintr-un titlu executoriu referă exclusiv la examinarea pe fond a titlului de creanță fiscală, sub aspectul legalității, iar nu și din punct de vedere formal, fapt care constituie o obligație pentru administratorul judiciar/lichidatorul judiciar; sub aspectul întinderii creanței bugetare, pentru a se stabili dacă este anterioară sau ulterioară deschiderii procedurii de insolvență a debitoarei, o astfel de verificare poate fi efectuată de practicianul în insolvență.

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

---

- Dezlegarea

Decizia 11: În interpretarea dispozițiilor art. 105 alin. (1) și (2) și art. 106 din Legea nr. 85/2014, administratorul/lichidatorul judiciar nu are atribuția de a verifica pe fond creanțele bugetare constatate prin titluri executorii, contestate în termenul legal în fața instanței specializate.

Decizia 53: În interpretarea dispozițiilor art. 105 alin. (1) și (2) din Legea nr. 85/2014, administratorul/lichidatorul judiciar are dreptul de a verifica creanțele bugetare constatate prin titluri executorii sub aspectul întinderii, pentru a stabili dacă acestea sunt anterioare sau ulterioare deschiderii procedurii de insolvență a debitoarei.

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

- **Decizia nr. 72 din 15 octombrie 2018** (sesizare admisă).
- A tranșat o chestiune practică legată de depunere cererii de creanță
  - **textele relevante:** art. 102 alin 1 (teza I și II) din legea 85/2014, art. 64 alin.1 din legea 85/2006.
  - **considerente:**

Întrucât este o cerere în justiție, incidentală, formulată în cadrul unei proceduri de insolvență, cererea de admitere a creanțelor trebuie să fie depusă la tribunal în termenul prevăzut de lege.

depunerea cererii de admitere a creanțelor la administratorul judiciar are doar rolul de informare a acestuia, facilitând verificarea creanțelor cu celeritate, însă nu suplinește obligația creditorilor de a depune cererile la tribunal (pct. 84)

între atribuțiile practicianului nu se regăsește primirea declarațiilor de creanță și înregistrarea acestora la tribunal (pct. 82)

- **dezlegarea:** în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 102 alin. (1) teza I și a II-a din Legea nr. 85/2014, cererile de admitere a creanțelor, formulate de creditorii cu creanțe anterioare datei de deschidere a procedurii, alții decât salariații, trebuie să fie depuse la tribunal în termenul fixat prin hotărârea de deschidere a procedurii și înregistrate într-un registru care se va păstra la grefa tribunalului.

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

- **Decizia nr. 5 din 14 ianuarie 2018** (sesizare admisă).
- A tranșat o problemă legată de gestionarea creanțelor curente în ipoteza propunerii Planului de Reorganizare

- **textele relevante:** art. 133 alin. 4 lit. e) din legea 85/2014 (legea veche nu conținea o cerință similară)

- **considerente:**

Regimul juridic privilegiat aplicabil creanței curente este unul justificat.

Creditorii cu creanțe curente nu fac parte din adunarea creditorilor și nici din comitetul creditorilor, nu participă la adunările sau comitetele creditorilor și nu votează planul de reorganizare, deci nu au la îndemână mijloace efective și eficiente de recuperare a creanțelor în cadrul procedurii insolvenței,

În absența acordului, singura eșalonare posibilă a plății creanțelor curente este aceea decurgând din data exigibilității fiecăreia

Permițând debitorului eșalonarea plății e anulat dreptului creditorilor curenți de a formula cererea de trecere la faliment fiind încălcat fără justificare și în contra intenției legiuitorului echilibrul contractual,

- **dezlegarea:** în interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014, planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eșalonarea la plată a creanțelor curente (inclusiv a celor bugetare).

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

- **Decizia nr. 49 din 16 decembrie 2019** (sesizare admisă).
- A exclus condiția pragului calificat (creanțe bugetare mai mici de 50%) în privința cererilor formulate de lichidatorul numit în procedura prevăzută de legea 31/1990.
  - **textele relevante:** art. 5 alin. (1) pct. 72 din legea 85/2014 în forma modificată prin OUG 88/2018
  - **considerente:**

Nu există riscul unei utilizări abuzive a procedurii insolvenței, doar pentru evitarea plății obligațiilor fiscale în cazul procedurii de lichidare inițiată pe legea 31/1990.

În ultima frază a art. 5 alin. (1) pct. 72 din Legea nr. 85/2014 se menționează doar cererea de deschidere a procedurii de insolvență introdusă de debitor, fiind omisă ipoteze promovoroo de către lichidator.

Cererea introductivă formulată de lichidatorul numit conform Legii nr. 31/1990 are un regim juridic diferit și derogatoriu în raport cu cererea formulată de debitor prin organele statutare.
  - **dezlegarea:** în interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) pct. 72 din Legea nr. 85/2014 astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88/2018, cerința referitoare la cuantumul creanțelor bugetare mai mic de 50% din totalul declarat al creanțelor debitorului nu este aplicabilă pentru cererile de deschidere a procedurii insolvenței formulate de lichidatorul numit în procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 31/1990.

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

- Cu caracter de noutate: **Decizia 1 din 20 ianuarie 2020** (sesizare admisă)
  - **textele relevante:** art. 91 alin. (1), art. 102 alin. (8) și art. 154-158 din Legea nr. 85/2014; art. 249 alin. (1) și (2) C.proc.pen.
  - **Decizia este nemotivată la această data.**
  - **Dezlegare:** existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, **anterior** deschiderii procedurii insolvenței, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare:
    - a) **nu suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat;**
    - b) **nu este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014;**
    - c) **nu împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 85/2014.**

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

---

■ Importanța Deciziei 1 din 20 ianuarie 2020

- Clarificarea tratamentului creanței civile din cadrul unui proces penal – absența unui caracter privilegiat. Titularii unor drepturi reale sau ai unor garanții care îi situează pe poziții privilegiate vor avea prevalență
- Deblocarea procedurilor de vânzare, a circuitului civil în general. În acord cu RIL 2/2018, sechestrul nu determină caracterul de bunuri inalienabile, insesizabile al bunurilor supuse măsurii, iar procedura falimentului este tot o procedură de executare silită, însă colectivă. Aceasta continuă în ciuda preexistenței sau apariției unei măsuri asigurătorii în procesul penal.
- Chiar dacă măsura sechestrului asigurător în vederea confiscării se menține (art 91 alin.1 din legea 85/2014), ea nu este de natură a împiedica sau de a temporiza înstrăinarea. Procesul penal nu mai este "frâna" procedurii insolvenței.

Decizii ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

- Tot cu caracter de noutate: **Decizia 9 din 17 februarie 2020** (sesizare admisă)
  - **textele relevante:** art. 90 alin. (1) și (2) și art. 5 pct. 20 din Legea nr. 85/2014, art. 1.617 alin. (1) și (3) din Codul civil
  - **Decizia tranșează problema funcționării regulilor privitoare la compensație fiind nemotivată la această data.**
  - **Dezlegare:**

Renunțarea la compensație este compatibilă cu procedura insolvenței, cu excepția situației în care creanța ce face obiectul compensației aparține creditorului îndreptățit să solicite deschiderea procedurii.

Este admisibilă invocarea compensației legale a datoriilor reciproce dintre un creditor înscris la masa credală și debitorul aflat în insolvență, de către un alt creditor îndreptățit să participe la procedură, dacă acesta din urmă poate dovedi prejudiciul cauzat prin refuzul sau neglijența debitorului insolvent și a practicianului în insolvență în exercitarea acestui drept.

Decizii *anticipate* ale Curții Constituționale

- Așa cum anticipam până în prezent nu există nicio excepție de neconstituționalitate admisă, existând în schimb mai multe dosare pe rolul Curții Constituționale
- Important de urmărit dezlegările date excepțiilor care vizează cu precădere articole ale legii în forma ulterioară modificării prin OUG 88/2018, respectiv articole ce nu au mai făcut obiectul controlului

În prima categorie:

- art.5 alin.1 pct.72 teza finală (introducerea condiției suplimentare creanțe fiscale mai mici de 50%)
- art. 143 alin.1 (posibilitatea inițierii executării silite individuale a creanței curente)

În a doua categorie:

- art.91 alin.1 teza finală
- art. 123 alin. 6
- art. 57 alin. 2 și 3
- art.169 alin.1 lit.d

Concluzii

- **Legea procedurii insolvenței dă naștere în continuare unor interpretări numeroase, aspect facilitat de recenta modificare prin OUG 88/2018. O parte din acestea tind la a-i zădărnici eficiența fiind cauzate în principal de :**
  - neînțelegerea scopului legii respectiv de maximizare a gajului general adică a averii debitorului ca garanție a creditorilor și ignorarea efectului de contaminare (a se vedea articolele introduse la presiunea creditorului bugetar)
  - neînțelegerea de către cei care intră în contact cu legea a instituțiilor și mecanismelor civile și a finalităților lor (discuția referitoare la sechestrul asigurator)
  - neînțelegerea mecanismelor economiei de piață. În contextul în care peste 50% din toate companiile își încetează existența până ating 10 ani, insolvența apare ca un fenomen inerent, acceptat de principiile economiei de piață.

Va multumesc!

Alexandru Iorgulescu

Managing Associate

Zamfirescu Racoti Vasile & Partners

Attorneys at Law

Tel: 0751 096 032

12 Plantelor Street, District 2, Bucharest RO-023974, Romania

Tel: (00 40 21) 311 05 17 (18)

Registered with ANSPDCP under no.10660

www.zrp.ro